

Vägar till förbättrad samordning av insatser för barn med funktionsnedsättning

Vägar till förbättrad samordning av insatser för barn med funktionsnedsättning

Kunskapsstöd om samordnad information, gemensam planeringsprocess och praktiskt stöd

Behovet av förbättrad samordning har lyfts de senaste 25 åren

- Ökad specialisering av de verksamheter som stöttar barn med funktionsnedsättning
- Starkare avgränsning mellan verksamheter
- Skapar organisatoriska mellanrum
- Behovet av samordning har snarast ökat

PM 2016:1

Samordnad vård och omsorg

En analys av samordningsutmaningar i ett fragmenterat vård- och omsorgssystem

Samordnad vård och omsorg

En av de stora utmaningarna för vården, omsorgen och socialtjänsten i Sverige är att samordna insatserna för patienter och brukare. Även om problemet är gemensamt för många jämförbara länder framstår bristande samordning för svensk del som extra tydlig ur ett patient- och brukarperspektiv. Med den här rapporten vill vi bidra med flera nya angreppssätt för att bättre förstå samordningsproblematiken.

Myndigheten för vård och omsorgsanalys

Titel: Samordnad vård och omsorg
Kategorier: [Hälsa- och sjukvård](#) [Patientcentrering](#) [Samverkan](#) [Socialtjänst](#)
Typ: PM

- Den enskilde får ta ansvar för att helhetsbehovet blir tillgodosett
- Bristande samordning leder till ökade kostnader
- Patientssäkerhetsrisk – funktionsnedsättningen kan förvärras p.g.a. den bristande samordningen

Vad har IVO sett 2017?

De viktigaste iakttagelserna inom IVO:s tillsyn och tillståndsprövning för verksamhetsåret 2017

- Den enskilde får ta ett alltför stort ansvar för att samordna sina vård- och omsorgsinsatser
- Behoven av samordning kommer sannolikt att öka. Det kräver att vård- och omsorgsgivarna fokuserar på att förbättra själva samordningen, snarare än att dela upp ansvaret mellan sig.

Saknas det reglering?

**Minst 30 § styr
samverkan/samordning för
hälso- och sjukvården**

**Minst 36 § styr
samverkan/samordning för
socialtjänsten**

Saknas inte lagar och föreskrifter som reglerar och stödjer att verksamheter och aktörer ska samverka och samordna.

**Ansvaret för samordning av insatser ska inte ligga på föräldrarna
Föräldraansvar ≠ samordningsansvar**

Tid är viktigt i ett barns utvecklingsperspektiv!

Om livssituationen inte fungerar för ett barn med funktionsnedsättning och dess familj utifrån att

- **samhällets stöd är differentierat,**
- **siktar mot olika målbilder eller**
- **inte är tillräckligt**

drabbar det barnet och därmed familjen.

Bristande samordning kostar!

Det här vet vi

- **Barn och föräldrar är ofta nöjda med de enskilda insatserna när man väl får tillgång till dem**
men samordningen brister
- **Föräldrars förmåga och kapacitet att hitta fram till och söka stöd avgör alltför ofta vilken hjälp barnet får**
- **Risk för ojämlik tillgång på vård, omsorg och stöd**
- **Risk för överbelastade o sjuka föräldrar**
- **Föräldrar kan inte förvärvsarbeta/studera/"vara föräldrar" på samma villkor som andra föräldrar**
- **Barn med funktionsnedsättning känner oro för sina föräldrar**

Hur jobba med ett välkänt problem på ett nytt sätt ?

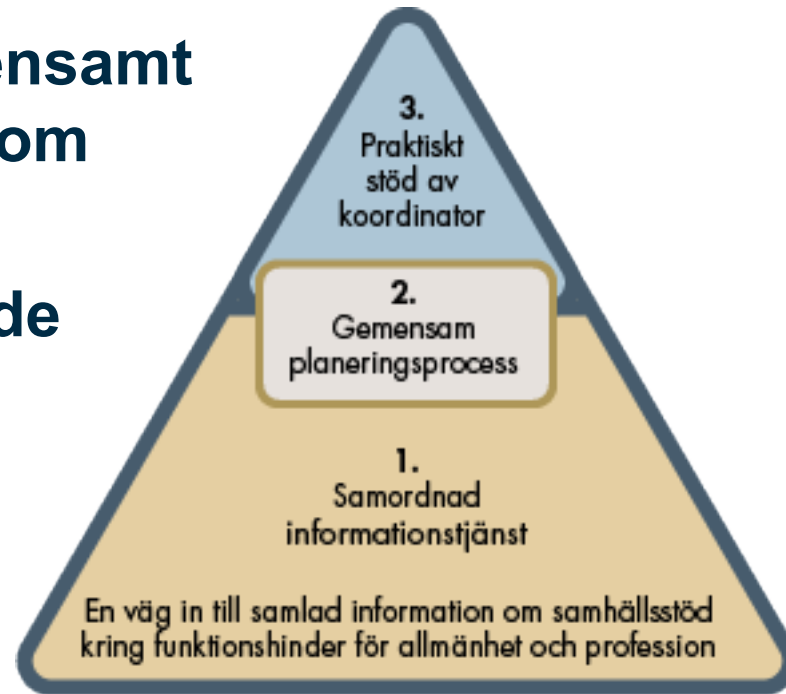

Tre viktiga problemområden som sticker ut

- 1) Information om samhällets stöd är svår att hitta och förstå – ”användarperspektivet” brister
- 2) Gemensam planering, för ett barn i behov av stöd från flera håll, saknas alltför ofta eller fungerar dåligt
- 3) Praktiskt hjälp med att upprätta fungerande stöd utifrån barnets behov saknas

Socialstyrelsens modell

- Förutsätter en gemensamt uttalad målsättning om stärkt samordning
- Utgår från fungerande svenska exempel
- Differentierat stöd utifrån behov

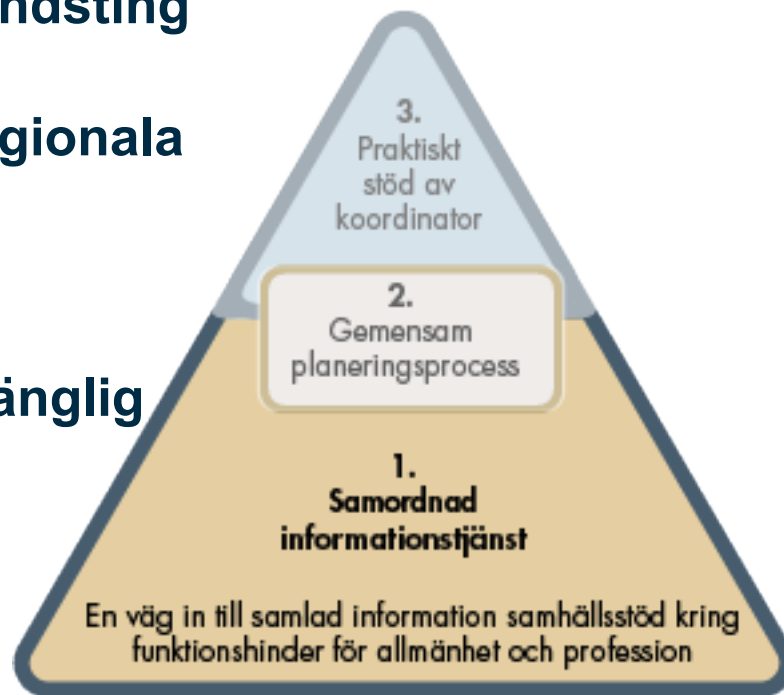
Att ha information är nödvändigt för att kunna vara delaktig och påverka

- Föräldrar lägger mycket tid på att söka information
- Stödet från kommuner och landsting är inte lika över landet därför måste var och en redogöra för sitt utbud
- 72% av föräldrarna till barn med NPF tycker att det är svårt eller omöjligt att veta var de ska vända sig för att få hjälp eller stöd i frågor som rör barnets funktionsnedsättning (3% tycker att det är lätt) Föräldraenkät 1765 svar
- Vård och omsorg upplevs svåra att nå

Samordnad informationstjänst

Stöd och samhällsservice för personer med funktionsnedsättning

- **En väg in till** uppdaterad info från både kommun och landsting
- **Redogör för lokala och regionala förhållanden**
- **Presenterad utifrån ”användarbehovet”= tillgänglig**
- **Webbplats + personlig vägledning**
- **För alla invånare (även profession)**

Gemensam planeringsprocess inte alltid så enkel

- **Administrativt tungt att vara sammankallande, mkt regler och dokumentation**
- **Bristande kännedom om varandras uppdrag**
- **En del fastnar i vad andra borde ha gjort/borde göra**
- **Misstolkar varandra – olika verksamhetskultur/språk**
- **Samordningsmöten prioriteras inte av verksamheten**
- **Budgetfrågor – vem ska betala för åtgärder/insatser?**
- **Intern samordning stöds inte av SIP**

Gemensam planeringsprocess

ställer krav på att förutsättningar och former utvecklas

- Lokala rutiner och ersättnings-system stöttar gemensam planering
- Proaktiv plan behövs för att inte fastna i budgetfrågor
- Barns och föräldrars delaktighet beaktas
- Former för konstruktiva möten utvecklas
- Verksamhetskulturella hinder hanteras
- Genomarbetade lösningar ”tänka igenom från A-Ö”

Samordnad individuell plan = SIP = ett verktyg för gemensam planering.

2 kap. 7 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL och
16 kap. 4 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), HSL

- När SIP fungerar ger den överblick över insatser och vem som gör vad. Adekvata insatser påskyndas och följs upp.
- Alla som behöver insatser från både socialtjänsten och hälso- och sjukvården kan få en SIP för att tillgodose behoven.
- 9 av 10 föräldrar till barn med NPF har inte erbjudits en SIP och hela 7 av 10 föräldrar känner inte ens till att möjligheten finns.
- Ca 40 % av kommunerna har en rutin om att den enskilde ska informeras om sina rättigheter till SIP – andelen har minskat från 60% året innan.

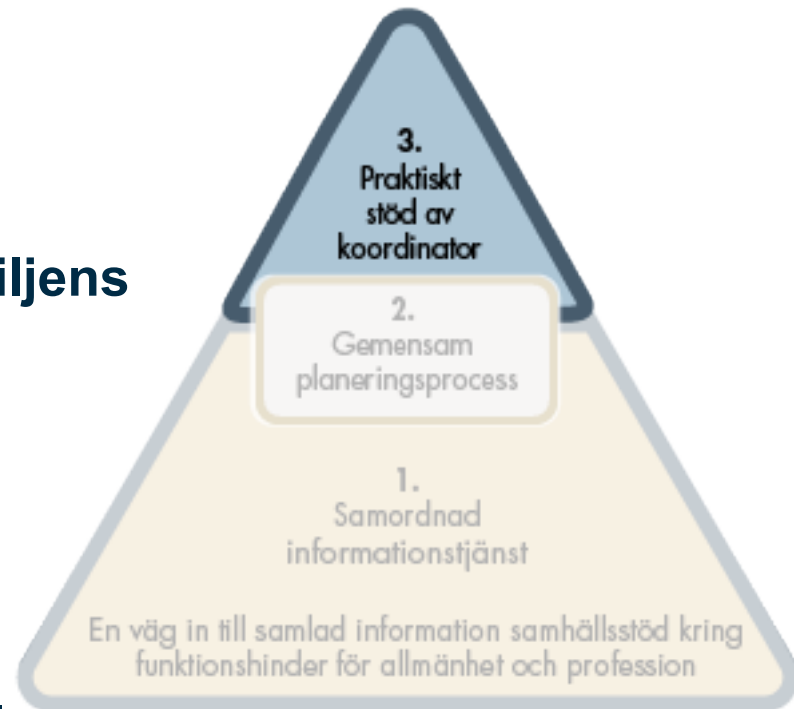
Identifierade framgångsfaktorer

- Erfaren mötesledare, gärna neutral
- Hjälpen ska nå barnet – inga ”om”....
- Inte kasta sig direkt på lösningar utan att förstå situationen ur ett bredare perspektiv
- En gemensam plan är något annat än en lista på vars och ens aktiviteter
- Undvika alltför ambitiös planer
- 80 – 20 – principen, det finns alltid ”specialare”
- Planen skrivs under mötet och är ett levande dokument

Praktiskt stöd av koordinator

ett förebyggande arbete

- **Tillfällig akut hjälp**
- **Utan biståndsbedömning**
- **Fristående från myndighetsutövning**
- **Helhetsperspektiv på familjens situation**
- **Överenskommelse med föräldrarna om innehåll**
- **Arbetar inom befintligt regelverk**
- **Bygger upp kontaktnät tillsammans med föräldrarna**

Nka startar projekt med ett tiotal kommuner

- Vara med och utveckla funktionen som koordinator i ordinarie verksamhet
- Basera funktionen på kända framgångsfaktorer
- Anpassa efter lokala förhållanden
- Pågå i tre år
- Delta i systematisk uppföljning

Mer om koordinator

Följ utvecklingen på Nka´s hemsida

**[http://www.anhoriga.se/samverkansprojekt/
koordinator-till-foraldrar-som-har-barn-med-
funktionsnedsattning/](http://www.anhoriga.se/samverkansprojekt/koordinator-till-foraldrar-som-har-barn-med-funktionsnedsattning/)**

- Organisatoriska framgångsfaktorer – till beslutsfattare
- Stöd för praktiskt arbete – till profession
- Material på Kunskapsguiden.se

Vägar till förbättrad samordning av insatser för barn med funktionsnedsättning

Kunskapsstöd om samordnad information, gemensam planeringsprocess och praktiskt stöd

